

מדת בדת

לע"נ הגאון רבי אברהם יהודה
בן רבי יעקב פרבשטיין זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

בבא קמא טו-עב **שינון הדף היומי בדרך קצרה** וגליון 211 פרשת שמות תשפ"ד

דף סז ומשמע שללא תקנת השבים הוא חוזר בעין, ורב יוסף מתרץ שמריש שמו עליו שכתוב בפסוק **צלעות הבית והעובים, צלעות הם מלטטין ועובים הם מרישות**, ור' זירא מתרץ ששינוי השם שחוזר לכרייתו אינו קונה, ומשמע לדבריו ששינוי שאינו חוזר קונה בשינוי השם, ויש להקשות מצינור שבתחילה נקרא קציצת עץ ואחרי שחקקה הוא נקרא צינור ושנינו שצינור שחקקו ובסוף קבעו הוא פוסל את המקוה ואם קבעו ואח"כ חקקו אינו פוסלה ואם נאמר שמועיל שינוי השם א"כ גם בקבעו ואח"כ חקקו יפסול, ויש לומר שפסול שאיבה הוא רק מדרבנן, ומה שפסול בחקקו ולבסוף קבעו כי היה תורת כלי עליו בתלוש אך בקבעו קודם לא היה עליו תורת כלי בתלוש.

יש להקשות ששינוי בכרייתא שגנב וגזלן ואנס שהקדישו חל ההקדש וכן חלו תרומה ומעשר שהם הפרישו, ויש לומר שיש בזה שינוי השם שבתחילה זה היה טבל או חולין ונעשה תרומה והקדש.

רב חסדא אומר בשם ר' יונתן שהמקור מהתורה ששינוי קונה שנאמר **והשיב את הגזילה אשר גזל** ובא ללמד שאם זה עדיין כעין שגזל יחזיר ואם זה השתנה משלם לו דמים, ולכאורה מאשר גזל ממעטים שלא מוסיף חומש על מה שגזל אביו, ויש לומר שלזה מספיק ללמוד ממה שלא כתוב והשיב את גזילו וכתוב **אשר גזל** ללמד גם שמחזיר רק כשלא השתנה, וללישנא בתרא רב חסדא למד ששינוי אינו קונה מהפסוק **והשיב את הגזילה מכל מקום**, וממה שכתוב **אשר גזל** לומדים שרק על גזל שלו מוסיף חומש ולא על גזל אביו.

עולא לומד שיאוש לא קונה שכתוב **והבאתם גזול ואת הפסח ואת החולה וגזול** הוא כמו פסח שאין לו תקנה **עמוד ב** וגם בגזול אין לו תקנה ולא מחלקים בין לפני יאוש ללאחר יאוש, ורבא למד ממה שדרשו **קרבנו** ולא גזול שלפני יאוש לא צריך פסוק, וא"כ מדובר לאחר יאוש והוא לא קונה, אך לכאורה לעיל רבא עצמו העמיד שגזל קרבן של חבירו יש לומר שהוא חזר בו, ועוד י"ל שאת אחד התירוצים אמר רב פפא.

יש להקשות מדוע לא לומדים שור שור משבת שיהיה ד' וה' בכל בהמה וחייה, רבא אומר שכתוב בפסוק פעמיים **שור ושה** וא"כ רק בשור ושה יש ד' וה' ולא שאר בעלי חיים, ויש לדון איזה שור ושה מיותר אם נאמר שהשני מיותר שהיה ניתן לכתוב **כי יגנב איש שור או שה וטבח או מכרו חמשה בקר ישלם** תחתיו **וארבע צאן** תחתיו, אך אם היה כתוב כך היינו אומרים שישלם תשעה לכל אחד ואין לומר שכתוב פעמיים תחת שהרי מתחת לומדים דרשה אחרת שהיינו אומרים שאם גנב שור שוה מנה ישלם תחתיו חמשה גויות אלא כתוב תחתיו שמשלם חיים, אלא השור ושה של הרישא מיותר שהיה ניתן לכתוב **כי יגנב איש וטבח ומכרו חמשה בקר ישלם** תחת השור **וארבע תחת השה**, אך אם היה כתוב כך היינו אומרים שחייב רק אם גונב שנים וטובח אותם, אך יש לומר שכתוב **וטבח**, אך לכאורה היינו אומרים עד שיגנוב שנים וימכרם, יש לומר שכתוב **ומכרו**, אך היינו

דף טו ב"ש לומדים מהם למעט ולדותיהם מאיסור אתנן, וב"ה לומדים מהם למעט שינוי וולדות, ולב"ה קשה מה לומדים מגם.

ב"ה וב"ש נחלקו אם שינוי קונה או לא ולכו"ע משלם כפל ור' וה' כשעת גניבה, ולכאורה זה קשה לדעת רב שמשלם כפל ור' וה' כשעת העמדה בדין, ורבא מתרץ שאכן כשמשלם כפל או ד' וה' משלם טלאים כשעת גניבה, אך אם משלם דמים משלם כמו עכשיו.

רבה אומר שיש מקור בפסוק וכן במשנה ששינוי קונה, שכתוב בפסוק **והשיב את הגזילה אשר גזל** אם כעין שגזל יחזיר ואם השתנה ואינו כמו שגזלו משלם כמו עכשיו, ושנינו הגוזל עצים ועשאן כלים צמר ועשאם בגדים משלם כשעת גזילה, ויש משנה נוספת לא הספיק לתנו לו עד שצבעו פטור, ויאוש קונה אך יש להסתפק אם קונה מדאורייתא או רק מדרבנן שלכאורה יש להוכיח ממוצא אבידה שכשהתיאש בעליו קודם שמצאו קנאו וכן בגניבה, או שיש לחלק שאבידה באה לידו בהיתר ואילו גניבה באה לידו באיסור והיאוש קונה רק מדרבנן מפני תקנת השבים, ורב יוסף סובר שיאוש אינו קונה אף מדרבנן.

רב יוסף מוכיח מגזל חמץ ועבר עליו פסח **עמוד ב** אומר לו הרי שלך לפניך ושם ודאי היה יאוש בשעת איסורו, ואם נאמר שיאוש קונה מדוע יכול לומר לו הרי שלך לפניך הרי צריך לשלם לו את דמיו בשלמות, ורבה מתרץ שהוא דיבר על יאוש כשרוצה הגנב לקנות אך בחמץ אינו רוצה לקנות. **אביי** הקשה ששינוי בכרייתא על הפסוק **קרבנו** שממעטים גזול, ולכאורה לפני יאוש פשוט שלא חל בו קדושה אלא מדובר אחר יאוש ובכ"ז אסרה התורה שיאוש אינו קונה, ורבה אומר שלדברי אביי קשה שממעטים בזב **משכבו** ולא הגזול ואם מדובר שגזל צמר ועשאו משכב ודאי טמא שהרי שינוי מעשה קונה לכו"ע, אלא על כרחך מדובר שגזל משכב של חבירו וה"ה כאן מדובר שגזל קרבן של חבירו.

אביי מקשה לרב יוסף ממה ששינוי שמחשבה מטמאה עורות של בעה"ב אך אינה מטמאה עורות של עבדן, ועורות של גנב מחשבה מטמאה ושל גזולן לא, ולר"ש של גזולן כן ושל גנב לא שהרי לא התיאשו הבעלים, ומוכח שיאוש קונה, ורב יוסף מעמיד שהגנב קיצע אותם, ורבה בר רב חנן מקשה שהמשנה דברה בעוצבא שזה עור שטוח ושנינו במשנה שבמקום שאין חסרון מלאכה מטמא במחשבה ואם יש חסרון מלאכה אין טמא במחשבה חוץ מעוצבא, ורבא אמר שדבר זה הקשה רבה לרב יוסף כ"ב שנה וכשישב רב יוסף בראש הוא תירץ על כך שהיה שינוי השם, וכמו ששינוי מעשה מועיל שמתחילה זה היה עצים ועכשיו כלים כך שינוי השם מועיל שבתחילה קראו לזה עור ועכשיו קוראים לזה עוצבא אך יאוש לבד אינו קונה.

יש להקשות ממריש שמתחילה היה נקרא קורה ועכשיו נקרא תקרה ושנינו שמריש הגזול שבנאו בכירה נוטל הנגזל דמיו מפני תקנת השבים,

אומרים שחייב רק אם גנב שנים וטבח אחד ומכר אחד, ויש לומר שכתוב או מכרו, אך יש לומר עד שיגנוב שנים ויטבח אחד וישאיר אחד או ימכור אחד וישאיר אחר, אלא יש לומר שהשור בסיפא והשה ברישא מיותר, שניתן לכתוב כי יגנב איש שור וטבחו ומכרו חמשה בקר ישלם תחתיו וארבע צאן תחת השה וא"כ השור בסיפא והשה ברישא מיותר ובא ללמד שחייבים ד' וה' רק בשור ושה.

רב אומר שגונב אחר הגנב פטור מכפל רק בגנבו קודם יאוש אך אם גנב אחר יאוש קנאו הראשון והשני משלם כפל לגנב הראשון, ורב ששת אמר שרב אמר את זה כשנמנם ששנינו שר"ע אמר שהתורה חייבה ד' וה' בטבח ומכר כי הוא השתרש בחטא ולפני יאוש עדיין לא השתרש,

דף סח אלא מדובר שהיה יאוש ואם יאוש קונה א"כ יפטר מד' וה' שהרי שלו הוא טובח ושלו הוא מוכר, ויש לומר כדברי רבא שבטבח ומכרו אף שעדיין לא היה יאוש הוא שנה בחטא, ולכאורה יש להוכיח מברייתא שבמכירה מדובר שאינה חוזרת ולומדים מטביחה שאינה חוזרת ואם מדובר לפני יאוש מדוע המכירה לא חוזרת אלא מדובר שהיה יאוש ואם יאוש קונה א"כ יפטר כי שלו הוא טובח ושלו הוא מוכר, ויש לבאר כדברי ר"נ שמדובר לפני יאוש וממעטים מכירה לל' יום, ולכאורה יש להוכיח מברייתא שאם גנב ובא אחר וגנבו הראשון משלם כפל והשני משלם רק קרן ואם גנב ומכר ובא אחר וגנב הראשון משלם ד' וה' והשני משלם כפל, ואם טבח ובא אחר וגנבו הראשון משלם ד' וה' והשני משלם רק קרן, וכתוב בכבא האמצעית שבמכר משלם ד' וה' והשני משלם כפל ואם מדובר לפני יאוש מדוע ישלם השני כפל הרי שינוי רשות לא מועיל ללא יאוש, אלא מדובר לאחר יאוש ואם יאוש קונה מדוע משלם ד' וה' הרי הוא מכר את שלו, ועוד קשה שבגונב אחר הגנב פטור מכפל ואם מדובר אחר יאוש מדוע לא ישלם השני כפל לגנב ראשון ומוכח שיאוש לא קונה שלא כדעת רב, ורבא אומר שהברייתא משובשת שהרי בסיפא כתוב שבטבח וגנבו ממנו פטור הגנב השני מכפל והרי אין מי שסובר ששינוי מעשה לא קונה אלא מדובר לפני יאוש ויש להפוך את הדינים בין הסיפא לבכא האמצעית, ויש לשנות שאם גנב ומכר וגנבו מהקונה פטור מכפל כיוון ששינוי רשות בלי יאוש לא קונה, אך בטבח משלם הגנב השני כפל כי שינוי מעשה קונה אף ללא יאוש, ורב פפא אומר שאין להפוך בברייתא והסיפא היא כדעת ב"ש ששינוי לא קונה, ואמנם הרישא והבכא האמצעית קשה לרב, ורב זביד מתרץ שמדובר לפני יאוש והבעלים התיאשו כלפי הלוקח ולא כלפי הגנב ולא בגלל שצריך יאוש עם שינוי רשות וגם יאוש לבדו קונה אלא שרק באופן זה שייך לומר שגם גנב ראשון וגם השני ישלמו כפל.

ר"נ סובר שהמוכר לפני יאוש חייב בד' וה' שהתורה אמרה ומכרו והיא לא חילקה בין אם היה יאוש או לא ורב ששת סובר שפטור כיון שרק אחר יאוש הועילה המכירה אך קודם לכן לא הועילה המכירה ולומדים מטביחה שצריך שהמעשה שלו יחול, ורב ששת הוכיח מדברי ר"ע שהתורה חייבה בד' וה' מפני שהשתרש בחטא ולפני יאוש אין השתרשות בחטא, ורבא דוחה שהכוונה שהוא שנה בחטאו, ויש להוכיח מברייתא שלומדים מטבח ומכרו שכתמו שטביחה אינה חוזרת כך במכירה מדובר כשאינה חוזרת והיינו אחר יאוש שהרי לפני יאוש המכירה חוזרת, ור"נ יבאר שבא למעט

כשהקנה לל' יום, ור"א סובר כרב ששת **עמוד ב** שהוא אמר שבסתם גניבה יש יאוש בעלים שהתורה חייבה בטבח ומכר ד' וה', ולכאורה אולי לא התיאש אלא שאומרים שהיה יאוש שלולא כן זה לא דומה לטביחה שהועילו מעשיו ומכירה לפני יאוש לא הועילה, ואין לומר שמדובר ששמעו שהתיאש כי כתוב כמו טביחה ומדובר שטבח אפילו מיד אחר גניבה, ור' יוחנן דוחה שיש להוכיח מגניבה בנפש שחייב גם ללא יאוש בעלים, ולפ"ז סובר ר' יוחנן שיש חיוב במכירה לפני יאוש, ולאחר יאוש לר' יוחנן חייב ולר"ל לאחר יאוש פטור מד' וה' כי הוא טובח או מוכר את שלו, ור' יוחנן הקשה לר"ל ששנינו שאם גנב והקדיש ואח"כ טבח משלם כפל ולא ד' וה' ומדובר לאחר יאוש שהרי לפני יאוש לא חל הקדש כי לומדים מהפסוק **איש כי יקדיש את ביתו קודש** שכמו שביתו שלו כך יכול להקדיש רק דבר שהוא שלו, ופטור מד' וה' רק כשהקדיש ולולא כן חייב ד' וה' אף שכבר היה יאוש א"כ מוכח שיאוש לא קונה, ור"ל דוחה שמדובר שהקדישוהו בעלים ביד הגנב אך לר' יוחנן הבעלים לא מקדישים כי זה לא ברשותם וגם הגנב לא יכול להקדיש כי אינו ברשותו, ויש לומר שר"ל סובר כצנועים ששנינו לגבי רבעי שהצנועים מניחים מעות ואומרים שכל מה שנלקט מזה יהיה מחולל על המעות האלו, אך קשה שאם הקדישוהו הבעלים יוצא שהקרן חזרה אליהם ומדוע ישלם הגנב, ויש לומר שהקדישו אחר שעמד בדין, אך לפ"ז גם בלא הקדיש יפטר מד' וה' שהרי רבא אמר שאם אמרו ב"ד צא תן לו וטבח ומכר פטור כיוון שפסקו את דבריהם והוא כגזלן שפטור מד' וה',

דף סט ואם אמרו ב"ד חייב אתה ליתן לו וטבח ומכר משלם ד' וה' כיוון שלא פסקו את דבריהם הוא כגנב שחייב ד' וה', ויש לומר שמדובר שאמרו חייב אתה ליתן לו.

יש להקשות על דברי ר' יוחנן שהוא סובר שהלכה כסתם משנה ושנינו שציינו כרם רבעי ברגבי אדמה שהיא סימן לרבעי שניתן להנות ממנו אחר פדייה ושל ערלה מסמנים בחרסית שהיא כחרס שאי אפשר להנות ממנה ושל קברות מסמנים בסיד שהוא לבן כעצמות וממחה את הסיד במים ושופכו שילבין יותר, ואמר רשב"ג שרק בשביעית מסמנים שזה הפקר אך בשאר השנים אומרים הלעיטהו לרשע וימות, אך הצנועים מניחים מעות ואומרים שכל הנלקט מזה יהיה מחולל על המעות, ואין לומר שהמשנה של צנועים היא דעת יחיד כרשב"ג שהרי רבה בר בר חנה אמר בשם ר' יוחנן שהלכה כרשב"ג בכל המשניות מלבד ערב וצידן וראיה אחרונה, ויש לומר שלא גורסים כל הנלקט אלא כל המתלקט שזה עדיין ברשותו, אך לא ניתן לפרש כך שהרי ר' יוחנן אמר שצנועים ור' דוסא הם בשיטה אחת, ושנינו שר' יהודה אמר שבעה"ב עומד בבוקר ואומר כל מה שילקטו עניים היום יהיה הפקר ור' דוסא אומר שיכול לומר בערב כל מה שלקטו עניים הוא הפקר, ויש לומר שהופכים את שיטת ר' יהודה עם ר' דוסא, אך לכאורה מדוע להפוך בברייתא ולא בדברי ר' יוחנן והוא יפרש שצנועים ור' יהודה אמרו דבר אחד, ויש לומר שאין להפוך בדברי ר' יהודה שהרי אם ר' יהודה אומר שמועיל א"כ יוצא שהוא סובר שיש ברירה, והרי ר' יהודה לא סובר ברירה, **עמוד ב** ששנינו בלוקח יין מבין הכותים שלר"מ יכול לומר שני לוגים שאני עתיד להפריש הם תרומה ועשרה מעשר ראשון ותשעה מעשר שני

ומחלל ושותה מיד, אך ר' יהודה ר' יוסי ור"ש אוסרים, אך בכל מקרה קשה שאם נפרש בר' יוחנן שמועיל כל המתלקט א"כ לר' יוחנן מועיל ברירה והרי ר' אסי אמר בשם ר' יוחנן שאחים שחלקו הן כלקוחות ומחזירים זה לזה ביובל וא"כ אין ברירה וצריך לפרש כל הנלקט, אלא שר' יוחנן מצא סתם אחר ששנינו שגונב אחר הגנב פטור מכפל ואמנם לגנב ראשון פטור שכתוב **וגונב מבית האיש** ולא מבית הגנב, ולכאורה שישלם לבעלים אלא רואים שאינו ברשותו, ואין לומר שנעדיף את הסתם של צנועים כי מוכח מהפסוק איש **כי יקדיש את ביתו קודש** מה ביתו ברשותו אך כל ברשותו.

אמר אביי שלולא דברי ר' יוחנן שצנועים ור' דוסא זה שיטה אחת היינו אומרים שאמנם צנועים סוברים כר' דוסא שאם בגנב עשו תקנה ק"ו שנעשה תקנה בעניים, אך יתכן שר' דוסא לא סבר כצנועים שהוא דיבר שעושים תקנה לעניים אך לגנב לא עשו תקנה.

רבא אומר שלולא דברי ר' יוחנן שצנועים ור' דוסא הם שיטה אחת היה ניתן לומר שהם סברו כר"מ שסובר שמעשר שני הוא ממון גבוה ובכ"ז הוא ברשות הבעלים לפדותו, שכתוב **אם גאל יגאל איש ממעשרו ויסף חמשיתו עליו** והתורה קוראת לו מעשרו ומוסיף חומש, וכרם רבעי לומדים קדש קדש ממעשר שני שכתוב ברבעי קדש הילולים ובמעשר כתוב **וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ לה' הוא קדש**, וכמו שבקדש של מעשר זה ברשותו אף שהוא ממון גבוה כך רבעי נקרא ברשותו אף שהוא ממון גבוה לענין חילול שהרי גם כשהוא ברשותו זה לא ממונו ויכול לחללו אך לגבי לקט שזה ממונו יכול להפקירו רק כשהוא ברשותו וכשאינו ברשותו אינו יכול להפקירו.

רבינא אומר שלולא דברי ר' יוחנן שצנועים הם כשיטת ר' דוסא היינו אומרים שהסתם של צנועים זה ר' דוסא עצמו כדי שלא יהיה קשה מהסתם של צנועים לדעת ר' יוחנן,

דף ע ור' יוחנן לא פסק כסתם שהיא לדעת יחיד. **נהרדעי** סוברים שלא כותבים הרשאה על מטלטלין, ורב אשי שאל את אמרימר מה טעמם, אמר אמרימר שזה כדברי ר' יוחנן שגזל ולא התיאשו הבעלים שניהם לא יכולים להקדיש, הבעלים כי זה לא ברשותם והגזלן כי זה לא שלו, וללישנא בתרא נהרדעי אמרו שלא כותבים הרשאה רק על מטלטלין שכפר בהם ומשמע שאם לא כפר כותבים הרשאה, ועוד הם אמרו שהרשאה שלא כתוב בה לך דון וזכה ותוציא לעצמך אין בה ממשות שאם לא כן הוא אומר לו אינך בעל דברים שלי, ואביי אומר שאם כתוב בה למחצה שלי או רביע מתוך שהוא דן עמו על החצי יכול לדון עמו על הכל, ואמר אמרימר שאם תפס לא מוציאים ממנו ורב אשי סובר שכיוון שהוא כתב לו כל מה שיוצא מהדין קבלתי עלי א"כ עשאו שליח, ויש אומרים שהוא כשותף ונ"מ שיכול לתפוס חצי, ולהלכה עשאו שליח ואינו לוקח כלום.

משנה אם גנב על פי שני עדים וטבח ומכר על פיהם או אפילו על פי עדים אחרים משלם ד' וה' ואם גנב ומכר בשבת או שמכר לע"ז או שגנב וטבח ביוה"כ או שגנב משל אביו וטבח ומכר ומת אביו או שגנב וטבח ואח"כ הקדיש משלם ד' וה' ואם גנב וטבח לרפואה או לכלבים או ששחט ונמצאה טריפה או ששחט חולין בעזרה משלם ד' וה', ור"ש פטר בטריפה ובחולין בעזרה. **גמרא** לכאורה משנתנו לא כר"ע שר' יוסי אמר שכשאבא חלפתא למד אצל ר' יוחנן בן נורי

ויש אומרים שר' יוחנן בן נורי למד אצל אבא חלפתא **עמוד** ב והוא שאל מה הדין אם אכל שדה בפני שנים שנה ראשונה, ושניה בפני שנים אחרים, ושלישית בפני שנים אחרים, אמר לו שיש חזקה אמר לו גם אני סובר כך אך ר"ע למד מהפסוק **יקום דבר** ולא חצי דבר, ואביי אומר שהמשנה היא גם לדעת ר"ע שגם הוא מודה בשנים אומרים קידש ושנים אחרים אומרים על אדם שבעל אותה שאמנם עידי ביאה צריכים את עידי הקידושין, אך כיון שעידי הקידושין אינם צריכים את עידי הביאה לכן זה לא נקרא חצי דבר, וה"ה כאן אף שעידי טביחה ומכירה צריכים את העידי גניבה אך כיון שעידי גניבה אינם זקוקים לעידי טביחה ומכירה זה נקרא **דבר**, ולרבנן ממעטים מדבר כשעד אחד אומר שיש שערה בגבה ואחר אומר שיש בכריסה אך לכאורה זה גם חצי דבר וגם חצי עדות, אלא בא למעט כששנים אומרים אחד בגבה ושנים אומרים אחד בכריסה שכל כת אומרת שהיא קטנה.

ישנה ברייתא שאם מכר בשבת פטור, ורמי בר חמא אומר שמדובר שהבעלים אמר עקוץ תאנה מתאנתי ותקנה לך גנבתך, ולכאורה אם הוא תובעו בדין אינו משלם כי הוא מתחייב בנפשו א"כ ודאי שזה לא נקרא מכירה, ורב פפא מבאר שמדובר שאמר לו זרוק גניבתך לחצרי והחצר תקנה את הגניבה, אך לכאורה זה רק לר"ע שקלוטה באויר חצר זה כמונח אך לרבנן קלוטה אינה כמונחת וא"כ קנה כשנכנסה לאויר חצרו וחייב שבת מגיע רק אחר הנחה, ויש לומר שמדובר שאומר שהחצר לא תקנה עד שתנוח, ורבא מבאר כרמי בר חמא ויש להוכיח מאתנן שהתורה אסרה אפילו בא על אמו והרי גם אם תתבענו בב"ד הם לא יחייבוהו ובכ"ז יש לזה שם אתנן כיון שהוא נותנו לה א"כ גם לענין ד' וה' אף שלגבי תשלומין ב"ד לא יחייבוהו,

דף עא בכ"ז כיוון שהוא מקנה לו כך זה נקרא מכירה. **יש להקשות** בטבח ביוה"כ אף שאין מיתת ב"ד אך יש מלקות ואין לוקה ומשלם, ויש לומר שזה לדעת ר"מ שלוקה ומשלם, אך לכאורה לר"מ יהיה חייב גם בטבח בשבת, ואין לומר שאמנם ר"מ סובר שלוקה ומשלם אך לא אומרים שמת ומשלם, שהרי שנינו שלר"מ אם גנב וטבח בשבת או שטבח לע"ז או שגנב שור הנסקל וטבחו משלם ד' וה' וחכמים פוטרים, ויש לומר שאין להוכיח מברייתא זו ששנינו עליה שר' יעקב אמר בשם ר' יוחנן, ויש אומרים שר' ירמיה אמר בשם ר"ל ור' אבין ור' אילעא וכל החבורה אמרו בשם ר' יוחנן שהברייתא הזו דברה בטובח ע"י אחר, ואין להקשות וכי זה חוטא וזה מתחייב שרבא אמר שלומדים **מוטבחו או מכרו** שכמו שמכירה חייב ע"י אחר כך בטביחה חייב גם ע"י אחר, ואצל ר' ישמעאל למדו מאן לרבות את השליח, ואצל חזקיה למדו מתחת לרבות את השליח, ומר זוטרא מקשה שלא מצאנו דבר שהמשלח עצמו עושה והוא פטור בו ואילו ע"י מעשה שליחו הוא יתחייב, ורב אשי אומר שזה לא שאינו חייב אלא שיש קם ליה בדרכה מיניה, ומה שרבנן פטרו שהם סברו כר"ש ששחיטה שאינה ראויה אינה שחיטה, אך יש לדחות שאמנם שחיטה לע"ז וכן שחיטת שור הנסקל זה נקרא שחיטה שאינה ראויה אך שחיטה בשבת היא שחיטה ראויה, ששנינו שהשוחט בשבת ויוה"כ אף שמתחייב בנפשו השחיטה כשרה, ויש לומר שרבנן סברו כר' יוחנן הסנדלר ששנינו שלר"מ המבשל בשבת בשוגג

קצת כבר נאסרה הבהמה ואת השאר כבר הוא טובח ברשות בעליו, ורב הונא בר רבא אומר שחייב ד' וה' על הקצת שטבחו ברשות בעליו, ורב אשי אומר שאין לתרץ כך כיון שכתוב **וטבחו** וצריך טבחו כולו, וביאר רב גמדה בשם רבא שמדובר ששחט מקצת סימנים בחוץ וגמרם בפנים, יש ששנו את דברי ר' חביבא על מה שאמר ר"ש בשם ר' לוי סבא שהשחיטה חלה בסוף ור' יוחנן סובר שישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף, ורב חביבא אמר לרב אשי שא"כ סובר ר' יוחנן שחולין שנשחטו בעזרה אינו אסור מדאורייתא **עמוד ב** שאם נאסרו מדאורייתא א"כ כששחט קצת זה נאסר וכששחט את השאר זה כבר לא של בעליו, ורב אחא בר רבא אמר שחייב ד' וה' על תחלת השחיטה, ורב אשי אומר שאין לדחות כך שצריך **וטבחו** כולו וכאן אין חיוב בכל הטביחה, ויש לתרץ כדברי רב גמדה בשם רבא שחייב ד' וה' באופן ששחט תחילה בחוץ וגמר את הסימנים בפנים.

משנה אם גנב על פי שנים וטבח ומכר על פיהם ונמצאו זוממים משלמים את הכל, ואם גנב על פי שנים וטבח ומכר על פי אחרים ונמצאו זוממים, הראשונים משלמים כפל והאחרונים משלמים ג', ואם רק האחרונים נמצאו זוממים הגנב משלם כפל והם משלמים ג' ואם רק אחד מהאחרונים הוזם בטלה העדות השניה ואם אחד מהראשונים הוזם בטלה כל העדות שהרי אם אין חיוב גניבה אין חיוב על טביחה ומכירה. **גמרא** לאביי עד זומם נפסל למפרע משעת עדותו, ולרבא הוא נפסל רק מכאן ולהבא כשהזימוהו, אביי סובר שהוא נעשה רשע משעת עדותו ואמרה התורה **אל תשת רשע עד**, ורבא סובר שעד זומם זה חידוש שהרי יש כאן שנים מזימים מול שנים שמוזמים ומי אמר לשמוע לאחרונים אולי נשמע לראשונים, וחידשה התורה לשמוע לאחרונים ואין לפסול אלא משעת חידושו, וללישנא בתרא רבא מודה לאביי שמדאורייתא נפסל למפרע.

יאכל ובמזיד לא יאכל ולר' יהודה בשוגג יאכל במוצ"ש ובמזיד לא יאכל עולמית, ולר' יוחנן הסנדלר בשוגג יאכל במוצ"ש במזיד לא יאכל עולמית לא הוא ולא אחרים, וטעמו הוא כמו שדרש ר' חייא בפתח בית הנשיא שכתוב בפסוק **ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם** וכמו שקדש אסור באכילה אף מעשה שבת אסור באכילה, ואין לומר שכמו שקדש אסור אף בהנאה כך מעשה שבת יאסר בהנאה כי כתוב **לכם** שלכם יהא, ואין לאסור אף בשוגג כי כתוב **מתחילה מות יומת** ורק במזיד נאסר ולא בשוגג, ונחלקו רב אחא ורבינא אם מעשה שבת נאסר מדאורייתא שלמדו מהפסוק **קדש** או שזה מדרבנן ומקדש ממעטים שהיא קדש אך אין מעשיה קדש, למ"ד שזה אסור מדאורייתא מובן מדוע רבנן פטרו בטבח בשבת **עמוד ב** אך אם זה רק מדרבנן קשה מדוע פטור, ויש לומר שרבנן פטרו בע"ז ושור הנסקל בלבד.

יש להקשות מדוע לר"מ חייב ד' וה' בשחט לע"ז הרי מששחט קצת נאסר והשאר זה איסור הנאה והוא לא נקרא שהוא טובח את של הבעלים, ורבא מעמיד שמדובר שאמר שהוא עובדה בגמר זביחה.

יש להקשות מדוע בשור הנסקל חייב ד' וה' הרי כיון שהוא איסור הנאה א"כ הוא לא טובח את של הבעלים, ורבא מעמיד שהבעלים מסרו לשומר והזיק בבית שומר והועד בבית השומר ונגמר דינו ור"מ סובר כר' יעקב שהשומר יכול להחזירו לבית הבעלים אף אחר גמר דין, ור"מ סובר כר"ש שדבר הגורם לממון הוא כממון, ששינוי שלר"ש חייב בקדשים שחייב באחריותן א"כ הגם ששור הנסקל אסור בהנאה אך זה נקרא שטבחו ברשות בעליו, ורב כהנא אמר שכשאמר שמועה זו לפני רב זביד מנהרדעא הוא הקשה שלא ניתן להעמיד כר"מ וכר"ש שהרי כתוב במשנה שר"ש פוטר בשני אלו משמע שר"ש מודה בשאר הדברים, ויש לומר שר"ש מודה בבבא הזו בגנב וטבח לרפואה ולכלבים, אך לא לגבי שור הנסקל.

רבא שאל את ר"נ מה הדין בגנב שור של שותפין וטבחו והודה לאחד מהם האם התורה אמרה **חמשה בקר** ולא חמשה חצאי בקר או **חמשה בקר** ואפילו חמשה חצאי בקר, ולכאורה ניתן להוכיח ממה ששינוי שאם גנב מאביו וטבח ומכר ומת אביו שחייב ד' וה', ולכאורה כיון שמת אביו הוא יורש חלק וזה כאילו הודה לאחד מהשותפין, ויש לומר שמדובר שאביו עמד בדין, אך קשה שמשמע שבלי שעמד בדין יהיה פטור א"כ מדוע המשנה מחלקת שאם טבח ומכר אחר מות אביו פטור מד' וה' הרי ניתן לחלק שאפילו אם טבח קודם מות אביו יפטר אם עדיין לא עמד בדין, ור"נ אמר שהמשנה כתבה בסיפא שגנב אחר מות אביו אגב שכתוב ברישא גנב וטבח ואח"כ מת אביו, ולמחרת בבוקר אמר ר"נ שבאמת התורה מחייבת חמשה בקר ואפילו חמשה חצאי בקר ומה שלא אמרתי לך אתמול

דף עב כי לא אכלתי בשר שור, והחילוק במשנה בין הרישא לסיפא שאם טבח קודם מות אביו זה נקרא **טבחו** כולו באיסור ואילו טבח אחר מות אביו אין זה טבחו כולו באיסור.

רב חביבא מחוזנאה אמר לרב אשי שיש להוכיח מדברי המשנה בשחט חולין בעזרה שהשחיטה מתירה בסופה שאם נאמר שהשחיטה נמשכת מתחילתה עד סופה א"כ בשחט